DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI

6. Sınıf · Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 10. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Oruç İbadeti: Farz Olma Şartları, Orucu Bozan ve Bozmayan Durumlar, Kazâ-Kefaret-Fidye Kavramları ve Oruç Çeşitleri

DKAB.6.2.2.a-b: Oruç ibadetinin kimlere farz olduğunu, geçerlilik şartlarını ve dinimizin tanıdığı kolaylıkları (ruhsatları) belirleyebilme · DKAB.6.2.2.c: Orucu bozan ve bozmayan durumları ayırt ederek kazâ, kefaret ve fidye kavramlarını doğru açıklayabilme · DKAB.6.2.2.ç: Farz, vacip ve nafile (sünnet) oruç çeşitlerini sınıflandırabilme ve orucun bireysel-toplumsal faydalarını değerlendirebilme

HATIRLAYALIM

- Oruç; Müslüman, akıllı, ergenlik (bülûğ) çağına ulaşmış, sağlıklı ve mukim (yolcu olmayan) kimselere farzdır; geçerli olması için «niyet etmek» ve imsak vaktinden iftara kadar orucu bozan davranışlardan «sakınmak» şarttır.
- Bilerek yeme-içme, ağızdan ilaç alma ve besleyici serum orucu bozar; oruçlu olduğunu unutarak yeme-içme, su yutmadan ağzı çalkalama veya duş alma, kan verme ve göz-kulak damlası orucu bozmaz.
- Mazeretle tutulamayan veya hata ile bozulan oruç 1'e 1 «kazâ» edilir; mazeretsiz kasten bozulan Ramazan orucu aralıksız 60 gün «kefaret» gerektirir; oruç tutamayacak yaşlı ve kalıcı hastalar ise her gün için bir yoksula «fidye» verir.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki oruçla ilgili temel kavramları sağ sütundaki doğru tanımlarıyla eşleştiriniz.

☐ 1. Mukim Olmak	a) Bir dileğin gerçekleşmesi şartına bağlı olarak tutulan vacip oruç
☐ 2. Eyyâm-ı Bîz Orucu	b) Çocukların oruca alışması için günün bir kısmında tuttukları geleneksel oruç
☐ 3. Tekne Orucu	c) Hicri ayların 13, 14 ve 15. günlerinde tutulan sünnet oruç
☐ 4. Adak (Nezir) Orucu	d) Yolcu (seferî) olmayıp kendi ikamet yerinde yerleşik bulunmak

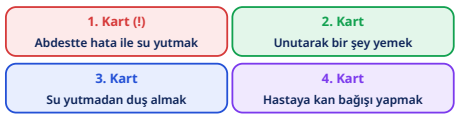
2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Oruç ibadetinin şartları ve çeşitleriyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y kutusunu işaretleyiniz.

	D	Y
Orucun geçerli olmasının iki temel unsuru (rüknü) niyet etmek ve imsak-iftar arası sakınmaktır.	☐	☐
Ramazan Bayramı'nın birinci günü ile Kurban Bayramı'nın dört gününde nafile oruç tutmak sünnettir.	☐	☐
Muharrem ayının 10. günü olan Aşure gününü bir önceki veya bir sonraki günle birleştirerek oruç tutmak sünnettir.	☐	☐
Vücuda güç ve gıda takviyesi sağlayan besleyici vitamin serumu taktırmak orucu bozmaz.	☐	☐
Sahura kalkmak hem sağlık açısından bereketlidir hem de oruç için fiilî bir niyet yerine geçer.	☐	☐

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört durum kartından hangisinde yer alan davranış orucu **bozduğu** için Ramazan'dan sonra gününe gün kazâ edilmesini gerektirir?

(A) 1. Kart: Abdest alırken ağza su verildiği sırada hata ile boğaza su kaçması

(B) 2. Kart: Oruçlu olduğunu unutarak meyve yiyip hatırlayınca hemen bırakması

(C) 3. Kart: Sıcak bir yaz gününde su yutmadan serinlemek amacıyla duş alması

(D) 4. Kart: Hastanede ihtiyaç sahibi bir hasta için gönüllü olarak kan vermesi

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki «Dini Kolaylıklar ve Sorumluluk» panosunu inceleyerek tablodaki eksik kavram ve açıklama hücrelerini tamamlayınız. İlk satır örnektir.

Kişinin Durumu	Dini Hükmü · Kavram	Uygulama Şekli
1. Uzun yola çıkan seferî	Kazâ Orucu	
2. Kalıcı kronik hasta / yaşlı		
3. Mazeretsiz kasten bozan		Peş peşe 60 gün + 1 gün kazâ tutar
4. Geçici ateşli hastalık geçiren		İyileştikten sonra tutamadığı günleri tutar

5 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun kavramlarla tamamlayınız.

Şevval | mukabele | eda | ruhsat | vacip

1. Ramazan ayında farz orucu vaktinde tutmaya dini kavram olarak _____ denir.
2. Başlanılan bir nafile oruç bozulduğunda onu sonradan tutmak _____ hükmündedir.
3. Ramazan Bayramı'ndan hemen sonra _____ ayında altı gün oruç tutmak sünnettir.
4. Yolculuk ve hastalık gibi meşru sebeplerle tanınan dini kolaylıklara _____ adı verilir.

6 KISA CEVAP

Görseldeki hadis-i şerif kartında yer alan «Kim oruçlu iken unutarak yer veya içerse orucunu tamamlasın...» buyruğuna göre unutarak

HADİS-İ ŞERİF · UNUTARAK YEME VE İÇMENİN HÜKMÜ

"Kim oruçlu iken unutarak yer veya içerse orucunu tamamlasın; çünkü ona Allah yedirmiş ve içirmiştir." (Buhârî, Savm, 26)

7 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki «Orucun Bireysel ve Toplumsal Kazanımları» şemasına göre aşağıdakilerden hangisi oruç ibadetinin kazandırdığı değerlerle bağdaşmaz?

Bireysel Kazanımlar	Toplumsal Kazanımlar
• Sabır ve irade eğitimi • Nimetlere şükür ve öz denetim	• Yoksullarla empati ve merhamet • İftar ve yardımlaşma kardeşliği

(A) İnsana sabretmeyi ve iradesine hâkim olarak nefsini denetlemeyi öğretmesi

(B) Aç ve susuz kalan kişinin yoksulların sıkıntısını hissederek empati kurması

(C) Sahip olunan sağlık ve rızık nimetlerinin kıymetini fark ettirerek şükrü artırması

(D) İftar sofralarında sadece zenginlerin ağırlanıp ihtiyaç sahiplerinin dışlanması

8 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları kutulara yazınız. Numaralı harflerle "yaşlılık veya iyileşemeyecek hastalık nedeniyle oruç tutamayanların verdiği

Ramazan ayında tutulan orucun dini hükmü

Tan yerinin ağarmasıyla oruca başlanan vakit

Bir şartın gerçekleşmesine bağlanarak tutulan vacip oruç

Orucun geçerli olması için kalben yapılan temel şart

Kurban Bayramı'ndan bir önceki gün tutulan sünnet oruç günü

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki «Oruç Çeşitleri Sınıflandırma Panosu»nda K, L ve M kutularına hükmüne göre sırasıyla hangi oruç türleri yazılmalıdır?

K Kutusu	L Kutusu	M Kutusu
Ramazan Ayı Orucu Hükmü = ?	Adak (Nezir) Orucu Hükmü = ?	Aşure ve Şevval Orucu Hükmü = ?

(A) K: Vacip Oruç — L: Farz Oruç — M: Nafile Oruç

(B) K: Farz Oruç — L: Vacip Oruç — M: Sünnet (Nafile) Oruç

(C) K: Sünnet Oruç — L: Farz Oruç — M: Vacip Oruç

(D) K: Farz Oruç — L: Sünnet Oruç — M: Mekruh Oruç

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört kişi kartından hangisine içinde bulunduğu durum sebebiyle o gün Ramazan orucunu tutmak farzdır?

A · Zeynep (9 yaş) Ergenlik çağına gelmemiş	B · Mehmet Bey Uzun yolda (Seferî)
C · Ali Bey (25 yaş) Akıllı, sağlıklı, mukim	D · Ayşe Hanım Ağır hasta (Ruhsatlı)

(A) A Kartı: Henüz 9 yaşında olan ve ilkokul 3. sınıfa giden Zeynep

(B) B Kartı: Görevi gereği Ankara'dan Erzurum'a uzun yolculuğa çıkan seferî Mehmet Bey

(C) C Kartı: 25 yaşında, akıllı, sağlıklı ve kendi şehrinde yerleşik (mukim) yaşayan Ali Bey

(D) D Kartı: Doktorun oruç tutarsa hastalığının ağırlaşacağını söylediği hasta Ayşe Hanım

11 SIRALAMA

Görselde verilen bir günlük Ramazan orucu ibadet sürecini başlangıçtan bitişe doğru 1'den 4'e kadar sıralayınız.

1. Sahur	2. Niyet	3. İmsak	4. İftar
İmsaktan önce	Kalben ve dille	Sakınma süreci	Akşam duası

- [ ] Gece imsak vakti girmeden önce bereketli sahur yemeğine kalkmak
- [ ] Akşam ezanıyla birlikte güneş battığında dua ederek iftarı açmak ve şükretmek
- [ ] Allah rızası için Ramazan orucunu tutmaya kalben ve dille niyet etmek
- [ ] İmsak vaktinden güneş batıncaya kadar yeme, içme ve kötü sözden uzak durmak

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki Bakara suresi 185. ayet meali kartını («Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez...») inceleyerek İslam'ın yolcu ve hastalara oruç

KUR'AN-I KERİM'DE ORUÇ KOLAYLIĞI (RUHSAT)

"...Sizden kim hasta ya da yolculukta olursa, tutamadığı günler sayısınca başka günlerde tutar. Allah sizin için kolaylık ister..." (Bakara, 185)